

NIEOSZACOWANY (35) *part praet pass pf*

W pisowni łącznej (29), w rozłącznej (6).

e, oba o oraz pierwsze a jasne (w tym w a 1 r. błędne znakowanie); -any (32), -ány (1); -any : -ány LatHar (14:1).

sg m N nieoszacowany (6). ◊ A nieoszacowany (2). ◊ I nieoszacowan(e)m (1). ◊ f N nieoszacowaną (1). ◊ G nieoszacowan(e)j (3). ◊ A nieoszacowaną (3). ◊ I nieoszacowaną (4). ◊ L nieoszacowan(e)j (1). ◊ V nieoszacowaną (3). ◊ n G nieoszacowan(e)go (1). ◊ pl N subst nieoszacowané (2); -é (1), -(e) (1). ◊ G nieoszacowanych (3). ◊ A subst nieoszacowan(e) (3). ◊ I n nieoszacowan(e)mi (1). ◊ L nieoszacowanych (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

W funkcji przymiotnika: Bezczenny, nie dający się przeliczyć na pieniądze; inaestimabilis Calep, Cn; incensus Mącz; superans omne pretium Cn (35) : Incensus [...], Nieofzácowány. Mącz 167c; Calep 516a.

a. O wartościach materialnych: tak cenny, że trudno jest podać jego wartość w pieniądzech (7) : dał ná kościół który lyn iego zbudował/ prawie wżytki lkárby swoie krolewskie: tak iż ściány kościoła onego złotemí bláchami obite były. okrom innego nieofzácowanego ochędoftwá SkarKaz 456a.

Wyrażenia: »bogactwa nieoszacowane« (1): prędzey przyaściołmi/ dziećmi/ żonami/ bogáctwy nie ofzácowanemi/ niżli my iednem okrawkiem łukná dla Chryftufa y zbáwienia łwego wzgardzali. SkarŻyw A3v.

»nieoszacowane koszty« (1): ná co łtárzy óni ludzie nákládáli bárzo wiele/ áby łázienné álbo ciepliczné páłace/ były co na kofztownieyłzé/ á co nawefelłzé/ [...] z tąd wonné perfumy/ wódki/ máści/ łóżá/ kápánia/ y inłzé nieofzácowané kofzty Oczko 18v.

»nieoszacowana summa« (1): także Ormiánie y kupcy wżyłcy [niechby płacili pewną sumę do skarbu] ktorzykolwiek rzeczy drogíe [...] z cudzych ziem do Korony przywożą/ á zá nie piéniędzy nieofzácowaną łummę wynofzą VotSzl D2v.

»nieoszacowana szkoda (jest)« (2): Włzákże Tátárowie tegoż Roku 1575. [...] wielkie á nie ofzácowane łzkody w Ziemiach Rułkich/ Wołyńłkich/ y Podolłkich vczynili. StryjKron 777; PowodPr 78.

a. O bogactwach danych przez naturę (1) :

Wyrażenie: »bogactwa nieoszacowane« (1): Leśne bogáctwá nieofzácowane/ Hoynym Polakom od Bogá łą dáne. KlonFlis C2.

b. O wartościach niematerialnych; niekiedy: niewyobrażalnie wielki (26) : SkarŻyw [407], 597; O Pánie Boże/ ktorýs cudá męki twoiey wznowił/ [...] rácz nam to dáć/ áby przez nieofzácowany pożytek drzewá żywot nołżącego/ dołtąpiliłmy vczelstnictwá żywotá wiecznego. LatHar 388, 146, 233, 259; O nieofzácowana dobroći y ku Rzeczypołpo: miłości/ kto cię dziś náśláduie? SkarKazSej 669a.

W charakterystycznych połączeniach: nieoszacowana(-y) chwałá, dobroć, krew [Chrystusa], łaska, miłóść (2), pożytek, wielkość wiary, zacność.

Wyrażenia: »w cenie nieoszacowany« (1): Biegayże [...]: aż łobie wytchnieźz [...] w chwale/ mowie/ oney wieczney/ niedościgłey rozumem ludzkim/ á w cenie nieofzácowaney. *LatHar* 192.

»szkoda nieoszacowana« (1): gorfzyć fię z ták wielkich innych bez miáry zbytkow/ [...] ktore fię w Polfzyczne ná káždy dzień nowe pokázuią/ [...] z fzkodą nieofzácowaną zbáwienia włáfnego y cudzego *WysKaz* 44.

»nieoszacowana zapłata« (4): Boże/ czyłtości nieofzácowaną zapłátę dáiący/ zmiłuy fię nádemną. *LatHar* 609, 240, 341, 578.

»nieoszacowane zasługi« (1): niechay nie truchleie nádzieiá/ nie w nędznych y drobnych wczynkách moich/ ále [...] w nieofzácowanych załługách twoich polegáiąca *LatHar* 643.

Szeregi: »bogaty a nieoszacowany« (1): *SkarKaz* 154b *cf W prz.*

»nieprzebrany i nieoszacowany« (1): *LatHar* 511 *cf W prz.*

»wielki a nieoszacowany« (1): *SkarŻyw* 363 *cf W prz.*

W prz. (12) : Chwalimy cię/ o droga náłzego odkupienia zapłátó/ ofiáro pokoy czyniąca/ którás lámá nieofzácowaną wdzięcznością wonności twoiey/ Oycá niebieskiego do tego fłkoniłá/ żeby weyźrzał miłościwie ná te niłkości *LatHar* 98.

Wyrażenia: »nieoszacowany dar« [szyk 1:1] (2): [miłóść *Chrystusa*] wiele przemogłá/ y bogáte á nieofzácowane dáry y vpominki zołtáwić swoim nie trudno iey było. *SkarKaz* 154b; *SkorWinsz* A3.

»klenot nieoszacowany« (1): Cnotá iest klenot nie ofzácowany/ Bo thá ozdobi vbogie y pány. *RejZwierc* 211.

»nieoszacowany koszt« (1): Thenze Inflanti ktorich krwia Polaci dołtali y nieofzácowauem [!] kofztem/ tak iako łam chciał łzałowal. *Paprup* I3v.

»nieoszacowany skarb« [szyk 4:3] (7): którą [wodę] BOG/ iáko łkarb nieofzácowany/ ludzióm do zdrowia dał. *Oczko* A4; ktore [ciało *Marka Ewanjelisty*] po tym do Wenecyej do ziemie Włofkiey/ iáko wielki á nieofzácowany łkarb przeniesione iest. *SkarŻyw* 363, 68; czemuż odkupiciel náłz/ nieprzebranych y nieofzácowanych łkárbow mądrości Bołkiey pełny/ iednę modlitwę trzykroć w ogroycu powtarza? *LatHar* 511, 187, 264, 678.

Synonimy: niezaceniony, niezapłacony.

Cf OSZACOWANY